

روش‌های خرید و پرداخت

در

بازرگانی بین‌المللی

مؤلفان

پیمان رضایی، دکتر رحیم محترم

با نگاهی تحلیلی و کاربردی بر روش‌های بروات وصول و اختبارات اسنادی
مستند بر مقررات بین‌المللی و داخلی

بررسی جدیدترین روش پرداخت معرفی شده توسط اتاق
بازرگانی بین‌المللی (BPO)

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور

: رضایی، پیمان، ۱۳۵۹.

: روش‌های خرید و پرداخت در بازرگانی بین‌الملل: با نگاهی تحلیلی و کاربردی بر
روش‌های بروات وصولی و اعتبارات اسنادی :: بررسی جدیدترین روش پرداخت
معرفی شده توسط اتاق بازرگانی بین‌المللی (BPO) / مولف پیمان رضایی، رحیم
محترم.

وضعیت ویراست
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
شابک

: ویراست ۲.
: تهران: انتشارات آترا، ۱۳۹۶.
: ۳۱۸ص.

: ۵-۵۳-۶۴۲۵-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی
یا داشتن

: فیا
: کتابنامه.

: اعتبار اسنادی. Documentary credit.

: اعتبار نامه‌ها. Letters of credit.

: برات ارزی. Bills of exchange.

: بازرگانی بین‌المللی. International trade.

: محترم‌قلاتی، رحیم، ۱۳۶۰.

: ۱۳۹۶ / ۹۷۸ / HGR۷۲۴۶

موضوع
موضوع
موضوع

شناخته‌شده
رده‌بندی دهه

: ۳۳۲/۷

: ۴۸۷

رده‌بندی دیسک
شماره کتابشناسی

انتشارات آترا

نام کتاب : روش‌های خرید و پرداخت در بازرگانی بین‌الملل (ویرایش دوم)

مولفان : پیمان رضایی - رحیم محترم

نظارت فنی : سمیه ترابی

چاپ اول (ویراست دوم) : ۱۳۹۶ (پاییز ۹۶)

تیراژ : ۱۰۰۰ جلد

لیتوگرافی و چاپ : نقش سبز - پروین

قیمت : ۱۸۰۰۰ تومان

شابک : ۵-۵۳-۶۴۲۵-۶۰۰-۹۷۸

مرکز پخش:

انتشارات آترا (دیانت): میدان انقلاب، ابتدای جمالزاده جنوبی، کوچه آقا صبوری، شماره ۱۳

تلفن: ۶۶۹۲۲۰۸۲ - ۶۶۹۲۹۸۸۹

مقدمه

در دو دهه گذشته، روش‌های تبادل کالا و پول در بازرگانی بین‌الملل تغییرات بنیادی داشته است. مرزهای میان کشورها و قاره‌ها در تعاملات وسیع بازرگانی معنی خود را از دست داده‌اند و دو پدیده جهانی شدن و توسعه فناوری‌ها در کنار هم باعث افزایش حجم بازرگانی بین‌الملل شده‌اند؛ به طوری که حجم صادرات کلیه کشورها از رقم ۱۲ میلیارد دلار در سال ۱۹۷۰ به ۲۷ هزار میلیارد دلار در سال ۲۰۱۲ رسید است. پیمایشی می‌شود که پس از گذر از دوران شکوفایی بازرگانی بین‌الملل در ۱۱۰۰۲۵، حجم بازرگانی بین‌الملل ۷۳ درصد رشد داشته و به ۴۸ هزار میلیارد دلار برسد.

در بازرگانی بین‌الملل مواردی نظیر نحوه پرداخت کالا، حمل و نقل کالا و ترخیص کالا جهت صادرات یا واردات اهمیت بیشتری پیدا می‌کنند، اما همواره کلیه طرفین موضوع «روش پرداخت» را به عنوان پدیده‌ترین و مهمترین مسئله در نظر می‌گیرند. عنوان روش پرداخت دربرگیرنده اکثر فواید خرید و فروش است و یا تغییر آن کلیه فرایندهای بازرگانی مربوطه نیز تحت تأثیر قرار می‌گیرند.

همواره در بحث بازرگانی که همان بحث تبادل کالا و پول می‌باشد، طرفین بازرگانی (خریدار و فروشنده) به دنبال استفاده از روشی هستند که طی آن ریسک‌های بازرگانی مربوطه را به حداقل برسانند. از جانب خریدار ریسک بازرگانی عمدتاً حول دو مسئله دریافت به موقع کالا و همچنین دریافت کالا با

کیفیت و کمیت درخواست شده تحلیل می‌گردد و در طرف مقابل مهمترین ریسک برای فروشندگان، ریسک عدم دریافت به موقع وجه کالا است.

در روش‌های موجود بازرگانی بین‌الملل به‌طور مشخص چهار روش حساب باز، بیات وصولی، اعتبار اسنادی و پیش‌پرداخت کاربرد بیشتری دارند. روش‌های حساب باز و پیش‌پرداخت ساده‌ترین روش‌های پرداخت هستند که بدلیل فرآیندهای سریع، سهولت استفاده همواره مورد توجه بازرگانان بوده‌اند. به دلیل قانونمند نبودن روش‌های مذکور و عدم وجود چارچوب مشخص و تدوین شده، نحوه انجام فرآیندهای مذکور انعطاف‌پذیری بالایی برای طرفین بازرگانی داشته است. اما به سبب تحلیل شده ریسک به یکی از طرفین، در بسیاری از کشورها کاربرد زیادی ندارند.

در مارس سال ۲۰۱۲ اتاق بازرگانی بین‌المللی با همکاری شبکه سوئیفت، روشی را ابداع و معرفی نمود که پیش‌بینی می‌گردد در سال‌های آینده حجم اصلی بازرگانی بین‌الملل را به خود اختصاص خواهد داد. روش مذکور روش «تعهد پرداخت بانکی» یا BPO نام دارد. در حال حاضر کشورهای اروپایی، به‌ویژه در حال تدوین مقررات متحدالشکل برای روش مذکور هستند که در بهار سال ۲۰۱۳ به جامعه بازرگانی دنیا ارائه خواهد شد. در این کتاب برای اولین بار به تشریح فرایندها و چارچوب‌های این روش پرداخت می‌شود تا با آگاهی از آن بیشترهای لازم جهت بکارگیری آن در بازرگانی بین‌الملل کشورمان مهیا گردد.

روش پرداخت بروات وصولی بدلیل وجود مقررات تدوین شده (مقررات متحدالشکل بروات وصولی) چارچوب مشخص‌تری از نحوه تعاملات بازرگانی

ارائه نموده است. در این روش به سبب دخالت بانک‌ها در فرایند تبادل اسناد با پول، برخی از ریسک‌های بازرگانی برطرف و یا تعدیل می‌شوند. در کشور ما نیز با بهره‌گیری از ضوابط بین‌المللی تدوین شده مورد اشاره و برخی تغییرات، روش مذکور توسط بازرگانان ایرانی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

شاید عرقه، باشد که "روش اعتبار اسنادی" را "بهترین روش پرداخت" بدانیم. هرچند این روش دربرگیرنده بوروکراسی بالا و ساختار غیرمنعطف است، ولی به سبب حضور فعال بانک‌های بین‌المللی در آن، فرایندهای بازرگانی خریداران و فروشندگان به بهترین شکل دنبال می‌شود و ریسک‌های بازرگانی یاد شده برای طرفین به حداقل می‌رسد. مطابق مقررات و قوانین بازرگانی کشورمان، روش اعتبار اسنادی به عنوان بهترین و امن‌ترین روش پرداخت مشخص شده است. متأسفانه بدلیل پیچیدگی‌های این روش، بانک‌های بازرگان، آنها تمایل زیادی به تعیین این روش به عنوان روش پرداخت در قراردادهای بازرگانی ندارند. از طرف دیگر بعضاً شاهد هستیم که برخی از بانکداران در بخش ارزی نیز شناخت صحیحی از این روش نداشته و این روش را برای بازرگانان به عنوان روشی به اصطلاح دست و پاگیر معرفی نموده‌اند. در این کتاب سعی شده با توجه به آخرین مقررات بین‌المللی و داخلی به تشریح روند اجرای روش مذکور پرداخته شود.

قابل ذکر است مطالب این کتاب به نحوی تنظیم شده که با دیدی کاملاً کاربردی در هفت فصل به شرح ذیل و مستند بر قوانین و مقررات جاری داخلی

و بین‌المللی، حداکثر استفاده را برای بازرگانان، مدیران و کارشناسان بازرگانی، دانشجویان و همچنین کارشناسان ارزی بانک‌ها داشته باشد.

فصل اول با عنوان "شناخت روش‌های پرداخت" به بررسی اجمالی روش‌های متنوع پرداخت اختصاص یافته است. دو روش پیش‌پرداخت بر مبنای حساب باز در این فصل مورد بررسی عمیق‌تر قرار گرفته‌اند. همچنین در این فصل یک مبحث مهم تحت عنوان راهکارهای اجرایی جلوگیری از کلاهبرداری فروشنده در روش پیش‌پرداخت نیز آورده شده است که اهمیت بالایی دارد. در ادامه این فصل به بررسی و شناخت جدیدترین روش معرفی شده توسط اتاق بازرگانی بین‌الملل تحت عنوان «مهمان پرداخت بانکی» می‌پردازیم.

در فصل دوم با عنوان "روش بروات وصولی" صورت حاصل و ویژه به موضوع بروات وصولی و انواع آن پرداخته شد است. در این فصل به بررسی کاربرد روش بروات وصولی و نکات کاربردی مقررات متحدالشکل بروات وصولی که توسط اتاق بازرگانی بین‌المللی تدوین شده می‌پردازیم. فرایند اجرایی این روش با دید داخلی و بین‌المللی در همین فصل مورد مطالعه قرار گرفته است.

در فصل سوم با عنوان "مفهوم اعتبار اسنادی" کلیات اعتبار اسنادی و نقش آن در تجارت بین‌الملل ارائه گردیده است. تعریف اعتبار اسنادی و سیر تحول قواعد متحدالشکل آن هم در این فصل مورد بحث قرار گرفته است.

فصل چهارم با عنوان "مراحل اعتبار اسنادی" به بررسی دقیق و کامل فرایند یک اعتبار اسنادی پرداخته است. در این فصل مراحل مختلف یک اعتبار از درخواست گشایش، گشایش، ابلاغ و دیگر مراحل تا ظهورنویسی اسناد آورده

شده‌اند. این فصل یکی از مهمترین فصول کتاب بوده و اطلاعات مناسبی جهت برنامه‌ریزی یک اعتبار اسنادی ارائه می‌کند.

فصل پنجم با عنوان "سوئیفت و نقش آن در اعتبار اسنادی" به بررسی نقش و جایگاه شبکه سوئیفت در اعتبارات اسنادی می‌پردازد. در ابتدا فصل، شبکه سوئیفت معرفی شده و در ادامه فصل انواع پیام‌های سوئیفت با ذکر کد مورد بررسی قرار گرفته‌اند. علاوه بر انواع پیام‌های سوئیفت مربوط به اعتبار اسنادی، تمام بندها یک بهم گشایش نیز در این فصل آورده و تحلیل شده‌اند.

فصل ششم با عنوان "انواع اعتبار اسنادی" به بررسی انواع اعتبار اسنادی پرداخته است. در این فصل مهمترین اعتبارات اسنادی و فرایند آنها از جمله اعتبارات تأیید شده، اتکایی، ابل، ابل، اعتبارات اسنادی ریفاینانس و یوزانس و چندین نوع اعتبار دیگر مورد مطالعه و بررسی قرار گرفته‌اند.

در فصل هفتم با عنوان "اسناد بازرگانی و نقش آنها در اعتبار اسنادی" به بررسی انواع اسناد و کاربرد آنها در اعتبار اسنادی پرداخته‌اند. بررسی انواع اسناد از جمله بارنامه و راهنامه، سیاهه بازرگانی، گواهی بازرگانی، گواهی مبدأ و چند سند دیگر از دیگر مباحث این فصل هستند.

سابقه چندین ساله مؤلفین در تدریس دروس مرتبط نظیر «مدیریت بازرگانی بین‌الملل»، «مدیریت سفارشات خارجی» در دوره‌های کوتاه مدت مؤسسات آموزشی و بانک‌های مختلف و همچنین دوره‌های مدیریت MBA دانشگاه‌های کشور موجب گردید تا نقاط مبهم و سؤال برانگیز دانشجویان در حوزه روش‌های پرداخت را تحلیل کرده و در کتاب لحاظ کنند. هرچند تلاش زیادی برای مستند

بودن مباحث مطرح شده در این کتاب صورت گرفته، اما بدیهی است نمی‌توان ادعای بی‌عیب بودن آن را داشت. دست کلیه کارشناسان و بازرگانانی که ما را جهت بهبود کیفیت این اثر یاری می‌نمایند صمیمانه می‌فشاریم و از انتقادات و پیشنهادات آنان استقبال می‌کنیم. ر.ط. بق آدرس‌های الکترونیک P.REZAAEE@OULTOOK.COM و RMOHTARAM@YAHOO.COM آماده دریافت نظرات شما عزیزان هستیم ضمناً یل‌های کمک آموزشی و نکات تکمیلی این کتاب نیز از طریق وبسایت www.mosvay.com قابل دسترس می‌باشد.

در پایان از همکاری محب‌آتی بهرداد ملایی که بازرنگری و ویراستاری این کتاب را بعهدہ گرفت و همدین سرکارخانہ غلامرضایی و آجرلو که زحمت ویراستاری و صفحه‌آرایی کتاب را برعهده داشتند تشکر می‌کنیم. همچنین از دوست عزیزمان جناب آقای مجید دیانت مدرس مجرم انتشارات آترا که زحمت چاپ و توزیع کتاب حاضر را برعهده گرفتند صمیمانه سپاسگزاریم. امید است این گام کوچک برای پیشرفت کشور عزیزمان ایران مقبول واقع شود.

فهرست مطالب

۳	مقدمه
۱۹	فصل اول: شناخت روش‌های پرداخت
۲۳	کارمزدها و هزینه‌ها: مرتبه ۱ با هر روش
۲۴	ریسک‌های بازرگانی و تأثیر آن در انتخاب روش پرداخت
۲۶	روش انتقال بانکی و حواله‌ای
۲۶	روش حساب باز
۲۸	فرایند حساب باز
۲۹	روش پیش‌پرداخت
۳۰	فرایند روش پیش‌پرداخت
۳۲	روش‌های جلوگیری از تقلب و کلاهبرداری
۳۵	روش تعهد پرداخت بانکی (BPO)
۳۶	سرویس خدمات تجاری شبکه‌ای سوئیفت (TSU)
۳۸	چارچوب روش BPO
۴۰	برخی از مزایای روش BPO
۴۱	پیدایش روش تعهدات پرداخت بانکی
۴۲	جزئیات روش تعهد پرداخت بانک BPO
۴۴	روند اجرایی روش BPO
۴۵	مراحل روش BPO

۴۶	صدور دیجیتال اسناد حمل
۴۷	صدور سیاهه بازرگانی (فاکتور فروش)
۴۹	مواد مقررات متحدالشکل تعهدات پرداخت بانکی (BPO)
۵۱	فصل دوم: روش برات وصولی
۵۲	مامل درگیر در روش برات وصولی
۵۵	نحوه انجام روش وصولی اسنادی
۶۱	پیش‌نیازهای روش برات وصولی
۶۳	انواع حال‌های روش برات وصولی
۶۳	تحويل اسناد در مقابل پرداخت
۶۵	تحويل اسناد در مقابل قسطی
۷۱	تحويل اسناد در مقابل اخذ تعهد از صادرکننده
۷۲	انواع وصولی
۷۲	وصولی اسنادی
۷۳	وصولی ساده
۷۵	روند انجام ثبت سفارش برات وصولی
۷۵	اقدامات مربوط به ثبت سفارش برات وصولی اسنادی
۷۶	مرحله وصول اسناد
۷۷	نکات حائز اهمیت در رابطه با ثبت سفارش برات وصولی
۷۸	تنزیل اسناد تجاری DISCOUNT
۸۷	فصل سوم: اعتبار اسنادی و مفهوم آن
۸۹	فرایند کلی روش اعتبار اسنادی
۹۲	تعریف روش اعتبار اسنادی
۹۳	معایب روش اعتبار اسنادی
۹۵	اعتبار اسنادی در ایران
۹۷	سیر بازنگاری مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی (UCP)
۹۹	فصل چهارم: اعتبار اسنادی و مراحل مختلف آن

۱۰۱.....	توافقات خریدار و فروشنده جهت استفاده از روش اعتبار اسنادی
۱۰۲.....	مقدمات و پیش‌نیازهای لازم جهت گشایش اعتبار
۱۰۷.....	مراجعه‌ی خریدار به بانک مربوطه
۱۱۰.....	فرم گشایش اعتبار
۱۱۱.....	فرم تعهد قبول نوسانات نرخ ارز
۱۱۲.....	فرم پذیرش بازرسی قبل از حمل
۱۱۲.....	فرم قرارداد تسهیلات (مشارکت مدنی، جعاله و غیره)
۱۱۳.....	فرم تعهد ارائه سواخت و سواخت گمرکی
۱۱۴.....	گشایش اعتبار اسنادی
۱۱۴.....	انتخاب بانک بارگزار جهت ابلاغ
۱۱۷.....	وظایف بانک معامله‌کننده
۱۲۳.....	ابلاغ اعتبار به فروشنده
۱۲۸.....	قبول شرایط توسط فروشنده
۱۲۸.....	تهیه‌ی اسناد درخواست شده توسط فروشنده
۱۳۰.....	مراجعه به نهادها و سازمان‌های ذی‌ربط جهت تهیه و یا تأیید اسناد
۱۳۱.....	ارائه و معامله‌ی اسناد
۱۳۱.....	ارائه‌ی اسناد توسط فروشنده به بانک معامله‌کننده
۱۳۲.....	بررسی اسناد توسط بانک معامله‌کننده
۱۳۶.....	تأیید اسناد و یا اعلام مغایرت اسناد
۱۳۹.....	پرداخت وجه اسناد و یا پذیرش پرداخت در سررسید توسط بانک معامله‌کننده
۱۴۰.....	ارسال اسناد به بانک گشایش‌کننده
۱۴۱.....	وصول اسناد توسط بانک گشایش‌کننده
۱۴۱.....	بررسی اسناد توسط بانک گشایش‌کننده
۱۴۱.....	اعلام مطابقت یا مغایرت اسناد با شرایط اعتبار
۱۴۶.....	اعلام وضعیت اسناد به خریدار
۱۴۶.....	پرداخت اعتبار

فصل پنجم: اعتبار اسنادی و استفاده از شبکه سوئیفت ۱۶۳

شناخت سیستم سوئیفت.....	۱۶۳
گروه‌بندی پیام‌های سوئیفتی مورد اشاره به ترتیب زیر تفکیک شده‌اند:.....	۱۶۷
پیام گشایش (MT 700).....	۱۶۸
پیام مکمل گشایش (MT 701).....	۱۶۸
پیام شن‌آگهی (MT 705).....	۱۶۹
پیام اصلاحیه (MT 707).....	۱۷۰
پیام گشایش با و سلف (MT 710).....	۱۷۱
پیام مکمل گشایش با واسطه (MT 711).....	۱۷۲
پیام انتقال اعتبار (MT 720).....	۱۷۲
پیام مکمل پیام انتقال اعتبار (MT 721).....	۱۷۲
پیام تأیید اعلام وصل (MT 730).....	۱۷۲
پیام قبول اسناد مغایر (MT 732).....	۱۷۳
پیام عدم قبول اسناد مغایر (MT 734).....	۱۷۳
پیام پوشش اعتبار (MT 740).....	۱۷۴
پیام اعلام مغایرت توسط بانک معامله‌کننده (MT 750).....	۱۷۶
پیام اعلام مطابقت اسناد توسط بانک معامله‌کننده (MT 754).....	۱۷۶
پیام ابطال اعتبار (MT 792).....	۱۷۷
پیام عمومی (MT 799).....	۱۷۷
بررسی مفاد پیام گشایش (MT 700).....	۱۷۷
فیلدهای پیام گشایش.....	۱۷۹
اسناد حمل.....	۱۹۷
پارنامه دریایی.....	۱۹۷
سیاهه بازرگانی.....	۲۰۱
صورت بسته‌بندی.....	۲۰۲
بیمه‌نامه.....	۲۰۲

۲۰۳.....	گواهی بازرسی.....
۲۰۴.....	رسید حمل.....
۲۰۸.....	رعایت درج علائم شناسایی مرتبط در اسناد.....
۲۰۸.....	تاریخ صدور اسناد.....
۲۰۹.....	درج شرط لزوم تحویل کالا توسط فروشنده به حمل کننده.....
۲۱۰.....	بان اسناد.....
۲۱۱.....	هنا های مربوطه.....
۲۱۲.....	درج شروطی در رابطه با قوانین کشور گشایش کننده.....
۲۱۳.....	بیمه شن کالا.....
۲۱۴.....	هزینه ها.....
۲۱۶.....	دستورالعمل تایید.....
۲۱۷.....	بانک پوشش دهنده.....
۲۱۸.....	بانک ابلاغ کننده دوم.....
۲۲۵.....	فصل ششم: انواع اعتبار اسنادی
۲۲۷.....	انواع اعتبارات اسنادی از نظر زمان و دوره پرداخت.....
۲۲۷.....	اعتبار اسنادی نقدی یا دیداری.....
۲۲۸.....	اعتبار اسنادی تسویه در قالب اعتبار فروشنده.....
۲۳۰.....	اعتبار اسنادی مدت دار.....
۲۳۱.....	اعتبار اسنادی قبولی.....
۲۳۲.....	اعتبار اسنادی تسویه در قالب اعتبار خریدار.....
۲۳۳.....	اعتبارات اسنادی گشایش شده از محل خطوط ریفایتانس خارجی.....
۲۳۸.....	ریفایتانس از حل منابع داخلی (بوزانس داخلی).....
۲۳۹.....	اعتبار اسنادی از نظر نحوه و چگونگی پرداخت.....
۲۳۹.....	اعتبار اسنادی گردان.....
۲۴۱.....	اعتبار اسنادی گردان غیرتجمعی.....
۲۴۲.....	اعتبار اسنادی گردان تجمعی.....

۲۴۴	اعتبار اسنادی با معامله
۲۴۶	اعتبار اسنادی اقساطی
۲۴۷	اعتبار اسنادی با خط قرمز
۲۵۰	اعتبار اسنادی با عبارت خط سبز
۲۵۱	انواع اعتبار اسنادی در روش‌های تجاری واسطه‌ای
۲۵۱	یگاه واسطه‌ها در بازرگانی بین‌الملل
۲۵۲	اعتبار اسنادی قابل انتقال
۲۵۶	فراوندهای اعتبار اسنادی قابل انتقال
۲۶۴	اعتبار اسنادی اتکایی
۲۶۶	طریقین درگیر روش اعتبار اسنادی اتکایی
۲۶۷	انواع اعتبارات اسنادی اتکایی
۲۶۷	متجانس
۲۶۸	غیرمتجانس
۲۶۸	تفاوت‌های اعتبار اسنادی اتکایی با اعتبار اسنادی قابل انتقال
۲۶۹	روند اعتبارات اسنادی اتکایی
۲۷۰	سایر انواع اعتبار اسنادی
۲۷۰	اعتبار اسنادی تأیید شده
۲۷۳	اعتبار اسنادی ضمانتی
۲۷۵	فصل هفتم: اسناد حمل و نقش آن در روش اعتبار اسنادی
۲۷۷	دلایل اهمیت اسناد در بازرگانی بین‌الملل
۲۷۷	صادرکننده اسناد
۲۷۸	امضای اسناد
۲۷۸	اسناد اصل و کپی
۲۷۹	تأیید و تصدیق اسناد
۲۸۱	اصلاح اسناد
۲۸۲	زبان اسناد صادره

۲۸۲	بررسی برخی از اسناد مورد استفاده در بازرگانی بین‌الملل
۲۸۲	سیاهه‌ی تجاری (فاکتور)
۲۸۴	گواهی بازرسی
۲۸۷	اسناد مرتبط با حمل کالا
۲۸۹	بارنامه
۲۹۳	راهنامه دریایی غیرقابل معامله
۲۹۵	نامه حمل در بست
۲۹۶	سند حمل هوایی
۲۹۹	سند حمل قاره‌ای
۳۰۰	راهنامه‌ی حمل زمینی تحت کنوانسیون CMR
۳۰۰	بارنامه‌ی حمل مرکب فاکتور
۳۱۷	منابع و مآخذ